

Урокі французкай
Стар. 2

Фарбы фестывальнага горада
Даўгаўпілскія “Пралескі” ўпрыгожылі святочную палітру “Славянскага базару ў Віцебску” Стар. 3

Ад Санкт-Пецярбурга да Мінска
У мастацкай галерэі “Універсітэт культуры” прайшла выстава “Беларусь вачыма рускіх мастакоў” Стар. 4

РОДНАЕ

У Кішынёве — пра Бацькаўшчыну

Выстава фотамастачкі, старшыні праўлення Беларускага культурнага руху Малдовы Ганны Мазур — знак яе вялікай любові і даніна павагі да беларускіх каранёў

Пра тое, што Ганна — фотамайстар, чытачы “Голасу Радзімы” ведаюць. Некаторыя працы яе дэманстраваліся ў Гістарычным музеі Беларусі, друкаваліся на старонках газеты. І вось у Кішынёве, у Бюро міжэтнічных адносін Малдовы — яе персанальная выстава мастацкай фатаграфіі “Родныя сялібы”. Вернісаж прайшоў на пачатку чэрвеня, быў прымеркавана да 35-х угодкаў Ганны Мазур, а таксама 10-годдзя яе актыўнай грамадскай дзейнасці.

На пейзажах фотамастачка прадставіла родныя мясціны, дзе прайшлі яе дзяцінства і юнацтва: родны Мінск, а таксама вёскі Беразоўка і Варона (Астравецкі раён Гродзеншчыны), адкуль родам яе бацькі. У вернісажы паўдзельнічалі прадстаўнікі дыпмісій, акрэдытаваных у Кішынёве, мастакі, фатографы, старшыні беларускіх суполак Малдовы, прадстаўнікі бізнесу, а таксама шматлікія сябры і калегі з украінскіх, рускіх, польскіх ды іншых этнасуполак. У вітальным слове Аляксандр Істомін, Часовы павераны ў справах Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Малдова, адзначыў: грамадская дзейнасць

Ганны Мазур, яе мастацкія працы спрыяюць развіццю міжкультурнага дыялогу, які аб’ядноўвае як этнічных беларусаў, так і прадстаўнікоў іншых нацменшасцяў, што жывуць у Малдове. Ад імя беларускай Амбасады ён пажадаў юбілярыцы творчых поспехаў, моцнага здароўя і дабрабыту ў сям’і.

Мастак Вячаслаў Ігнаценка падкрэсліў: фотавыстава сярод іншых вылучаецца сваёй падачай, тэмай, у творах ёсць цеплыня і настрой, якія кранаюць глядача. Калега па грамадскай працы парадаваўся, што ў беларускай дыяспары з’явіўся творца, які здольны

ГАННА МАЗУР

Касцёл у вёсцы Варона

годна падтрымліваць традыцыю беларускіх мастацкіх выстаў на малдаўскай зямлі. Ганна Мазур атрымала Падзячнае пісьмо ад Генеральнага дырэктара Бюро міжэтнічных адносін Алега Бабенкі — як знак

Ганна Мазур з сынамі і Вячаславам Ігнаценкам

удзячнасці за плённую працу, знак высокай павагі. Было перададзена ёй і віншаванне ў сувязі з днём нараджэння з пажаданнямі поспехаў, дасягненняў у грамадскай працы і ў галіне мастацкай фатаграфіі.

Ганна Мазур (у дзявоцтве Вайняровіч) нарадзілася 7 чэрвеня 1981 года ў Мінску, а ў 2005-м закончыла Беларускі дзяржуніверсітэт культуры і мастацтваў па спецыяльнасці культуралогія. Ужо 10 гадоў займаецца яна грамадскай дзейнасцю па захаванні, вывучэнні, папулярызацыі ды развіцці беларускай культуры на малдаўскай зямлі. Яе праца адзначалася Міністэрствам

культуры Беларусі, Упаўнаважаным па справах рэлігій і нацыянальнасцяў Беларусі, Рэспубліканскім цэнтрам нацыянальных культур (Беларусь) і Бюро міжэтнічных адносін Малдовы. У розных рэспубліканскіх, міжнародных фотавыставах Ганна ўдзельнічае з 2009 года. Захапляецца мастацкай фатаграфіяй са школы. У 2010 годзе яна прынята на ўлік у Саюз мастакоў Малдовы, у секцыю графікі і фатаграфіі. Працы фотамастачкі неаднаразова дэманстраваліся ў Нацыянальным гістарычным музеі Беларусі, у Бюро міжэтнічных адносін Малдовы, у міжнародным выставачным цэнтры “Moldexpo”, на іншых культурных пляцоўках.

У сваёй прамове на вернісажы Ганна Мазур адзначыла, што фотавыстава “Родныя сялібы” — гэта знак яе велізарнай любові і даніна павагі да беларускіх родных каранёў, да яе дзядоў і прадзедаў, што пайшлі ў свет іншы, да ўсяго таго, што ўзгадала, дало разумную душу і сілы, дапамагае дыхаць, марыць і тварыць.

Людміла Гросу, намесніца старшыні праўлення Беларускага культурнага руху Малдовы

ГАННА МАЗУР

Бацькаўшчына. Беразоўская вясёлка

ЯК СПРАВЫ, ДЫЯСПАРА?

Месца пад сібірскім сонцам

Іван Іванаў

20-гадовы юбілей Іркуцкага таварыства беларускай культуры адзначаецца на розных пляцоўках і ў розных фармацах

Нас часам папракаюць: газета шмат увагі надае дзейнасці актывістаў Іркуцкага таварыства беларускай культуры, іншых беларускіх суполак Прыбайкалля. Але ж яны таго варта! Калі няма спраў, а ёсць толькі жаданне “выглядаць прыгожа” — то што ж напішаш пра такую суполку? І яшчэ адзін “сакрэт” ад супляменнікаў з Прыбайкалля: яны не саромеюцца да-сылаць прэс-рэлізы, проста кароткія

інфармацыі пра імпрэзы, якія самі ладзяць, у якіх удзельнічаюць. А наш разлік такі: нехта пачытае ды выкарыстае досвед. Як вядома, беларусы Іркуцкай вобласці — увесь час у пошуку, іх творчыя ініцыятывы не ведаюць межаў. Зрэшты, мяркуюць самі па кароткім аглядзе навін, дасланых у рэдакцыю.

“Крывічы” запрашаюць

Вестка пра тое, што Іркуцкі беларускі моладзевы клуб “Крывічы” ладзіць другі Міжнародны фест “Беларускі кірмаш-2016”, прыйшла напрыканцы мая ад Алега Рудакова. Месцам падзеі стаў кінатэатр “Художественный”, прысвячаўся фест

20-годдзю першага З’езду беларусаў Прыбайкалля і і 355-годдзю Іркуцка. На фестывале прайшла прэм’ера дакументальнага фільма “Жыццё паводле заповітаў продкаў” рэжысёра Вадзіма Рудакова — гэта апавед пра беларускую дыяспару ў Прыбайкаллі. Далей быў канцэрт паважанай гасці з Мінска, вядомай спявачкі ды музыканткі Таццяны Беланогай. А яшчэ выступалі гурт аўтэнтчных спеваў “Крывічы”, а таксама 14 беларускіх калектываў з Іркуцкай вобласці. Праводзіліся майстар-класы па беларускіх рамёствах, навучальны майстар-клас па беларускіх бытавых танцах.

Дарэчы, уваход на фест быў вольным, а доўжыўся ён шэсць гадзін.

Перамагла Ганна Радзівонава!

Пра важныя вынікі абласнога маладзёжнага фестывалю-конкурсу нацыянальных культур “Мой народ — мой гонар” напісала нам старшыня праўлення ІТБК Алена Сіпакова. Арганізатары конкурсу прапанавалі маладым творцам пазнаёміць сібіракоў з багатай шматвекавай культурай, традыцыямі ды звычаямі народаў, якія жывуць на тэрыторыі Іркуцкай вобласці. Вызначаліся найбольш таленавітыя асобы ва ўзросце ад 14 да 30 гадоў у намінацыях “Мастацкая творчасць”, “Музычная творчасць”, “Харэаграфія”.

→ Стар. 2

ВЕСТКІ

Транспарт для будучыні

Пад Мінскам будуюцца незвычайная транспартная сістэма. Пакуль у мініяцюры...

Славацкі тэхнічны ўніверсітэт падпісаў мемарандум аб супрацоўніцтве з кампаніяй Sky Way, вытворча-канструктарскай цэнтрай працуе ў Беларусі. Славацкія вучоныя падключаюцца да рэалізацыі праекта XXI стагоддзя: стварэння інавацыйнай транспартнай сістэмы, якую распрацаваў стваральнік Sky Way Анатоль Юніцкі. Гэта будзе перавозка грузаў і пасажыраў над зямлёй па змешчаных на апорах рэйках. Стварэнне “ЭкаТэхнаПарку Sky Way” вядзецца ў Пухавіцкім раёне.

ЯК СПРАВЫ, ДЫЯСПАРА?

Месца пад сібірскім сонцам

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

“Ад ІТБК мы запоўнілі тры заяўкі, — паведаміла Алена Сіпакова. — Палічылі: вартыя шырокай увагі творчыя праекты “Керамічныя музычныя інструменты для правядзення беларускага свята “Туканне Вясны”, “Выраб традыцыйнага беларускага дзявочага касцюма” і “Танец “Бульба”. І вось пад час святочнага канцэрта — выступалі лаўрэаты конкурсу — усім удзельнікам былі ўручаны дыпламы, букеты і падарункі. Нашы юныя танцоры з ансамбля “Диводивное” (мастацкія кіраўніцы Ларыса Намаканова, Алеся Сізых) з ДМШ №7 з пастаноўкай “Бульба” занялі 5-е месца. У намінацыі “Мастацкая творчасць. Вышыўка” наша Наталля Баяркіна заняла 2-е месца. Дарэчы, Наталля абпіралася на даўнія традыцыі вырабу адзення, якія існавалі ў нашых продкаў. Захаваны традыцыйны крой, арнамент. Зроблены ёю дзявочы касцюм складаецца са спадніцы, кашулі, фартуха, камізэлькі-гарсэткі, галаўнога ўбору (скінда) і пояса, сплеченага ўручную на дошчачках. Для пояса падабраны характэрны для беларусаў арнамент. Атрымалася так здорава! Малайчына, Наташа!”

Вельмі радуецца Алена Сіпакова, і ў гэтым годзе гэтая інфармацыя асабліва выдзелена, што ў намінацыі “Мастацкая творчасць. Кераміка” Ганна Радзівонава з ІТБК заняла першае месца. “Яе акарыны заваявалі сэрцы журы, — удакладняе.

У святочным шэсці па вуліцах Іркуцка — беларусы

Дрэва, дзве птушкі звлілі на ім сваё гняздо. Тое Дрэва жыцця — як сімвал усяго жывога, і птушкі, што яго ахоўваюць — гэта сімвалам добра і сямейнага шчасця. Уся кампазіцыя цалкам сцвярджае жыццё і дабрабыт. А яйкі ў гняздзе — гэта як сімвал зараджэння новага жыцця”.

Дарэчы, у кампазіцыі, якую Ганна Радзівонава прадставіла на конкурс, ажно 50 акарын розных памераў! Дзве з іх — птушкі вялікага памеру: большая амаль 60 см у даўжыню. Дыхнеш у іх — пачуеш нізкі ды ціхі гук. Тэмбр і вышыня гуку свістулькі, як вядома, залежыць ад унутранага аб’ёму камеры. Як сказала Ганна Радзівонава, аднакамерныя акарыны здольны гучаць у дыяпазоне крыху больш за актаву, а каб гук быў шырэйшы — ёсць у кераміцы дзве акарыны з дзвюма камерамі рознага аб’ёму. Ганна зрабіла некалькі інструментаў, якія маюць толькі адну, даволі вялікую,

ігравую адтуліну. Плошча адтуліны рэгулюецца далонню, таму на такім інструменце можна дамагчыся плаўнай змены тону. На свістулькі мастачка наносіць беларускія арнаменты, прычым пераважае тэма ўрадлівасці

зямлі. Выкарыстоўвае чырвона-белыя колеры, цёплыя, прыродныя таны.

Віншум з перамогай, спадарыня Ганна!

Трохметровы пояс

Пра шосты фестываль нацыянальных культур і восьмы ўжо “Байкальскі кірмаш” у Іркуцку чытаем у наступным допісе Алены Сіпаковай — яны праходзілі ў Дзень Расіі. Ва ўрачыстым шэсці, іншых мерапрыемствах свята паўдзельнічалі актывісты ІТБК. У прыватнасці, майстры з беларускай суполкі вырабілі адметны вялікі макет беларускага пояса даўжынёй на 3 метры і 80 сантыметраў у шырыню. Гэтае белае палотнішча было ўпрыгожана традыцыйным беларускім арнаментам. Потым яго далучылі ў сімвалічны адзіны “Пояс Дружбы” — такая была задумка ў рэжысёраў свята, у якім паўдзельнічала 16 нацыянальна культурных цэнтраў.

На фестывалі працавала выстава-продаж вырабаў беларускай прыкладной творчасці, там жа прайшлі майстар-класы для гараджан. Майстры з ІТБК прадставілі вырабы ручнога ткацтва, саломку, кераміку і вырабы з бісеру. А ў святочнай канцэртнай праграме паўдзельнічаў фальклорны гурт “Беларусы Прыбайкалля”.

У сярэдзіне чэрвеня ў Іркуцку, у Гарадскім выставачным цэнтры імя В.

Рогаля адкрылася выстава “Беларускае рамяство жыве ў Прыбайкаллі” — яна прысвячаецца 20-годдзю ІТБК. Гэта, напісала Алена Сіпакова, ужо другі сумесны праект ІТБК і цэнтра. Выстава знаёміць наведнікаў з творчасцю Ганны Радзівонавай, якая — выпускніца Іркуцкага дзяржаўнага тэхнічнага ўніверсітэта. Яна вучылася ў Інстытуце выяўленчых мастацтваў і сацыяльна-гуманітарных навук, на кафедры дызайну і дэкарэтыўна-прыкладнага мастацтва. Прадстаўлены, вядома ж, яе музычныя керамічныя інструменты — акарыны, якія, пісалі мы вышэй, прынеслі мастаццы перамогу ў абласным конкурсе.

Вось што гаворыць пра свае працы Ганна Радзівонава: “У старажытнасці чалавек быў бліжэй да прыроды і вучыўся ў яе. Вось так і народныя інструменты ствараліся — на аснове гукаў прыроды, яны і вырабляліся з прыродных матэрыялаў. Традыцыйна гліняныя свістулькі майстры ляпілі ў выглядзе птушачкі. Пры дапамозе свісту і самой магічнай глінянай птушкі людзі, кажуць, адганялі злых духаў. Цяпер тыя музычныя інструменты ператварыліся ў народныя цацкі — свістулькі, альбо духавыя музычныя інструменты акарыны. Гэта такія род флейты”.

Выстава прымеркавана да юбілею ІТБК, на ёй прадстаўлена і фотавыстава пра жыццё і справы актывістаў беларускай суполкі. Выкарыстаны архіўныя матэрыялы, фотаздымкі са святаў, этнаграфічных экспедыцый. “Выстава ў нас атрымалася светлая, радасная, — піша Алена Сіпакова. — Бо “галюўная нота” яе — гэта гармонія дачыненняў прыроды і чалавека. Беларусы Прыбайкалля запрашаюць іркуццяна, гасцей далучыцца да гэтай радасці й падзяліцца ёю з блізкімі. А мы, беларусы Прыбайкалля, добрым людзям, як і добрым весткам, заўсёды рады”.

Вось так, у цікавых справах, з прыгожымі перамогамі й святкуюць 20-гадовы юбілей іркуцкія беларусы.

ГАЛАСЫ З МІНУЛАГА

Бываў Купала ў Чабаксарах

Кастусь Хадыка

Чувашскі пісьменнік Пётр Ялгір паведаміў цікавыя факты з мінулага

Дзесяць гадоў таму пайшоў з жыцця чувашскі паэт і празаік Пётр Ялгір: 16 снежня 2006 года. Нарадзіўся Пётр Аляксеевіч (прозвішча ў пашпарце — Ціханаў) 19 лютага 1922 года ў вёсцы Мачкавашы. Пасля школы вучыўся ў Канацкім педвучылішчы, маскоўскім Літінстытуце імя М. Горкага. Пётр Ялгір — аўтар тэкстаў болей 250 песень. Найбольшую вядомасць у чытачоў набылі драма “Шалёны дождж”, гіса “Хрысан Сцяпану”, паэма “Прыцягненне”. Выдаў “Энцыклапедыю чувашкай літаратуры”, даведнік “Літаратурны свет Чувашы”.

Ён праяўляў інтарэс да Беларусі, нашай культуры і літаратуры. Мне пашчасціла ліставацца з пісьменнікам на пачатку 2000-х. У адным з лістоў чытаем: “З беларускай літаратурай я крыху знаёмы. У Маскоўскім літінстытуце імя Горкага ў нас быў прадмет “Літаратура народаў СССР”, і я знаёміўся і з беларускай літаратурай. Час ад часу перагортваю кнігі С. Палацкага, Ф. Багушэвіча, М. Багдановіча, Я. Купалы, Я. Коласа, М. Танка, А. Куляшова ды іншых...”

Варта нагадаць: і на чувашскую мову ёсць пераклады класікаў беларускай літаратуры. А што да Янкі Купалы, то ў Чувашы некалькі яго літаратурных адрасоў ці адрасоў, звязаных з жыццём і творчасцю Купалы. Гэта — вуліца Янкі Купалы ў Чабаксарах, радзіма Мішы Уйпа (перакладчык вершаў Купалы) у вёсцы Мантаушы, а таксама ў Чабаксарах — вул. Ленінградская, 16 (адрас Саюза пісьменнікаў Чувашы: там Купала бываў у вайну і як госьць, і як вялікі сябра) ды іншыя.

Вось што піша далей Пётр Ялгір: “У Чувашы ў 70-я былі Дні беларускай літаратуры. Тады я пераклаў на чувашскую мову вершы Р. Барадуліна “Дзень” і П. Макаля “Дружба”. Яны былі надрукаваны ў газеце “Камунізм ялаве” (“Сцяг камунізму”) і калектыўным зборніку беларускіх пісьменнікаў...”

“...У Мінску я бываў, сустракаўся з Р. Барадуліным, А. Бялевічам. Давалося мне быць і працаваць у Доме творчасці “Слал” у 1982 г., — узгадвае Пётр Ялгір. — Асобныя факты сувязяў беларускіх і чувашскіх літаратараў? Вам, пэўна, вядома аб знаходжанні Янкі Купалы ў Чабаксарах у час Вялікай Айчыннай вайны. Два народныя паэты беларус Янка Купала і чуваш Сямён Эльгер хутка пасябравалі. Тады была суровая зима 1941-1942 года, і валенті Эльгера хітка сарэлі душу Купалы...”

Так што і адрас Пятра Ялгіра — Чабаксары, праспект Трактарабудульнікоў, д. 17/25, кватэра 260, дзе жыў паэт, — гэта адзін з беларускіх літаратурных адрасоў у Чувашы.

ПЛАНЕТА ЛЮДЗЕЙ

Урокі французкай

У Францыі, у Міжнародным цэнтры педагагічных даследаванняў прайшоў семінар “Канферэнцыя ды прафесійныя сустрэчы для 25 прадстаўнікоў дзвюхмоўнай франкафоннай адукацыі з Беларусі”

Адукацыйна-культуралагічная ўстанова — непадалёк ад Парыжа, у гістарычнай частцы былой мануфактуры па вытворчасці знакамітага фарфору ў горадзе Сеўр. Там скрупулёзна і паспяхова назіпаваюць, абагульняюць французкі ды міжнародны досвед у сферы адукацыі, лінгвістычнай практыкі. Цэнтр падпітвае сістэмы адукацыі навукова-метадычнымі матэрыяламі, да таго ж займаецца павышэннем кваліфікацыі педагогаў з розных краін.

Семінар арганізаваў аддзел па супрацоўніцтве і культуры Пасольства Францыі ў Беларусі пры падтрымцы Мінадукацыі Беларусі. У Францыю ездзілі кіраўнікі ўстаноў адукацыі, у якіх ёсць білінгвістычныя

франкафонныя секцыі, а таксама кардытары секцый, рэгіянальныя кіраўнікі ў сферы адукацыі. Варта нагадаць: у Беларусі дзвюхмоўнае франкафоннае навучанне ёсць у васьмі дзяржуставах. Гэта 74-я гімназія Мінская, 46-я гімназія імя Блеза Паскаля ў Гомелі, 9-я гімназія Віцебска, 1-я гімназія Наваполацка, 1-я гімназія Салігорска, 10-я сярэдняя школа Магілёва, 15-я сярэдняя школа Брэста і 8-я сярэдняя школа Гродна. Прадстаўнікі тых устаноў і былі на семінары. (Мяркуем, такая падрабязная інфармацыя дапаможа і беларусам Францыі больш плённа адладжваць супрацоўніцтва з Бацькаўшчынай — мы пісалі ўжо, што да такіх праектаў яны маюць вялікі інтарэс. — **Рэд.**)

Перад беларускімі педагогамі выступілі кіраўнік аддзела цэнтра “Рэсурсы і семінары” Жан-Франсуа Рашар, адказная за праграмы Манон Хюбшэр, іншыя спецыялісты. Каштоўнасць такіх сустрэч для беларусаў — відавочная. Між тым білінгвістычнай франкафоннай адукацыяй сёння ахоплены каля 2

Беларускія педагогі ў Францыі

мільёнаў навучэнцаў у 48 краінах. Па-французку размаўляюць звыш 270 мільёнаў чалавек на пяці кантынентах, французкая мова сёння — трэцяя па распаўсюджанасці пасля англійскай і кітайскай.

Падобныя семінары спрыяюць развіццю міжкультурнага дыялогу, пашырэнню дружбы паміж нацыямі. З 1997 года Пасольства Францыі ў Беларусі сумесна з Мінадукацыі рэалізуе праект “Дзвюхмоўная франкафонная адукацыя”. Паміж Мінадукацыі Беларусі ды Міністрам замежных спраў і міжнароднага развіцця Францыі падпісана пагадненне аб

адкрыцці, дзейнасці дзвюхмоўных франкафонных секцый. Вось таму французская мова ў Беларусі вывучаецца на павышаным узроўні, нават некаторыя нямоўныя дысцыпліны выкладаюцца па-французку. А яшчэ ёсць праграмы факультатывных заняткаў, на французкай мове ладзіцца пазакласная і пазашкольная дзейнасць.

Беларускія педагогі ў Францыі вандравалі па Сене на карабліку, гулялі па Елісейскіх палях, у Лацінскім квартале і Манмартры, наведвалі Луўр, Версаль і музей Арсэ.

Канстанцін Карнялюк, г. Віцебск

РАЗАМ

Фарбы фестывальнага горада

Даўгаўпілскія “Пралескі” ўпрыгожылі святочную палітру “Славянскага базару ў Віцебску”

У каго ні спытай у замежжы пра Беларусь, пра тое, чым яна знакамітая — і абавязкова пачуеш добрыя словы пра “Славянскі базар у Віцебску”. Не ўсе, аднак, ведаюць, што і творчыя беларускія калектывы з розных краін паўдзельнічалі сёлета ў канцэртах, якія ладзіліся пад час грандыёзнага свята. Калі 14 ліпеня ўрачыста адкрываўся юбілейны, XXV Міжнародны фестываль мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску”, то ў той жа вечар на галоўнай вулічнай сцэне фестывальнага Віцебска, на плошчы Свабоды, выступаў вакальна-інструментальны ансамбль “Пралескі” з нашага, даўгаўпілскага Цэнтра беларускай культуры. Беларускія і латышскія песні ў выкананні маладога, энергічнага калектыву пад кіраўніцтвам Настасі Малышавай шматлікія глядачы сустралі шчодрымі апладысмантамі.

Як, аднак, “Пралескі” аказаліся ў фестывальным Віцебску? Гурт атрымаў афіцыйнае запрашэнне ад арганізатараў: выступіць на так званых адначасовых мерапрыемствах фестывалю 14 і 15 ліпеня. Вечарам 14 ліпеня на плошчы Свабоды была ўстаноўлена галоўная сцэна і экран для відэатрансляцыі, там сабралася шмат глядачоў. Выступалі розныя калектывы, перадавалі эстафету адзін аднаму, працягваючы музычны вулічны марафон. Канцэртная праграма “Пралесак” была складзена такім чынам, каб пазнаёміць глядачоў з беларускімі народнымі песнямі, якія спяваюць у Латвіі, а таксама з латышскімі песнямі. А выйшлі на сцэну спявачкі ў прыгожых бела-блакітных касцюмах, расшытых васількамі (гэта, як вядома, галоўны элемент фестывальнага лагатыпу) ды з песняй-гімнам “Беларусы свету” (словы С. Валодзькі, музыка А. Белуся). Другі ж канцэрт ансамбля “Пралескі” адбыўся раніцай 15 ліпеня, у Дзень саюзнай дзяржавы.

Даўгаўпілскія ў Віцебск сябруюць з 1998 года. І ўжо наладжаны цесныя рознабаковыя сувязі, якія эфектыўна дзейнічаюць, асабліва ў сферы культуры. Прычым нам было вельмі цікава назіраць дзіўныя “перапляценні” двух гарадоў, дзвюх краін і культур на працягу фестывальных дзён. Варта нагадаць: менавіта ў Даўгаўпілсе праходзіць латвійскі адборачны тур прэтэндэнтаў на Міжнародны конкурс маладых выканаўцаў эстраднай песні “Віцебск” і Міжнародны дзіцячы музычны конкурс “Віцебск”. Сёлета, дарэчы, Латвію на іх прадстаўлялі Джоні (Яніс Лемежыс) і Меліса Кавалёва. На

Фестывальны Віцебск штогод прыхарошваецца, каб прыгожа сустракаць гасцей

гала-канцэрте ўрачыстага закрыцця юбілейнага фестывалю прагучалі песні-пераможцы ў выкананні Аляксея Гроса (Беларусь) і 12-гадовай Настасі Гладзілінай (Расія). Джоні застанецца ў гісторыі прэстыжнага фестывалю як яго ўдзельнік-2016, а Меліса Кавалёва стала дыпламанткай конкурсу, да таго ж атрымала пуцёўку на фестываль “Адкрытая Еўропа — ад-

крытая Планета”, які пройдзе ў Маскве. І яшчэ нам было прыемна, што на ўрачыстасці з нагоды падвядзення вынікаў дзіцячага музычнага конкурсу “Віцебск-2016” адзін з прызоў дыпламантам уручала Елена Швілпэ — яна ў мінулым даўгаўпілчанка. Кампазітар, музычны педагог стварыла знакамітую вакальную студию “Пумпурыні”, а цяпер яна — прадзюсар, прэзідэнт

Міжнароднага фестывалю вакала і музыкі для моладзі RIGA SYMPHONY.

А Віцебск, аказваецца, цесны горад: нават мы сустракалі знаёмых! “Пралескі” апладзіравалі, калі на плошчы Свабоды іграў Духавы аркестр “Даўгава” пад кіраўніцтвам Арнольда Грынберта — ён прадстаўляў Цэнтр латышскай культуры. А тым часам побач з канцэртнай пляцоўкай вуліцы

хораша “засялілі” рамесныя майстэрні, гандлёвыя рады, вернісажы, падворкі беларускіх гарадкоў. Дык вось, там было прадстаўлена і Браслаўскае музейнае аб’яднанне. А мы ж сябруем! Майстрыхі з Браслаўшчыны прыязджалі да нас, вучылі беларусаў у Даўгаўпілсе плесці паясы, рабіць лялькі-абярэгі ды гліняныя свістулькі. Па суседстве ж быў і Глыбоцкі падворак, які хораша прадставіў свой “Вішнёвы фэст”: на яго мы таксама збіраемся патрапіць.

Увесь фестывальны тыдзень у розных кутках Віцебска панавала Яе Вялікасць Культура — на розных мовах і ў розных фарматах. У Год культуры ў Беларусь юбілейны XXV Міжнародны фестываль мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску” сабраў, паяднаў творчых людзей з 45 краін, пацвердзіўшы свой выдатны дэвіз “Праз мастацтва — да міру і ўзаемаразумення”.

Цэнтр беларускай культуры выказвае словы падзякі за запрашэнне, прыём і дапамогу ў арганізацыі паездкі гурта “Пралескі” на “Славянскі базар у Віцебску” начальніцы галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Віцебскага аблвыканкама Галіне Баркевіч, намесніцы начальніцы Ларысе Алёнскай, Генеральнаму консулу Беларусі ў Даўгаўпілсе Уладзіміру Клімаву.

Жанна Раманоўская, кіраўніца Цэнтра беларускай культуры, г. Даўгаўпілск

Ад рэдакцыі

Адначасова і кіраўніца Беларускай суполкі “Вербіца” з Дагды Таццяна Гогалінская даслала ў рэдакцыю фотаздымкі з выступлення ў фестывальным Віцебску гурта “Аколіца” (кіраўніца Тамара Старавойтава). Праўда, тэкставай інфармацыі са здымкамі не было. А ці сустракаліся беларусы Даўгаўпілска ў Віцебску з самадзейнымі артыстамі з Дагды? “Так, мы сябруем з “Аколіцай”, — аператыўна адказала на нашае пытанне Жанна Раманоўская. — Да таго ж у Віцебск мы прыехалі крыху раней, і таму па тэлефоне нават кансультавалі сяброў: як і куды ехаць, што браць з сабою. . . 15 і 16 ліпеня на той жа сцэне разам з “Пралескамі” выступалі гурты “Аколіца” (Дагда) і “Ластаўкі” (Уздым, Даўгаўпілск). Далей спадарыня Жанна патлумачыла: вакальна-інструментальны ансамбль “Пралескі” — гэта гурт Цэнтр беларускай культуры (бюджэтная ўстанова Даўгаўпілскай гарадской думы) — аматарскі калектыв, а тры “Ластаўкі” — гэта гурт таварыства “Уздым” (грамадская суполка) — прафесійны калектыв. Як вядома з ранейшых допісаў у рэдакцыю, хоць ЦБК сябруе з “Уздым”, і хоць беларуская суполка дзейнічае ў тым ліку і ў памяшканнях Цэнтра беларускай культуры, аднак юрыдычна гэта — асобныя структуры.

ДОБРАЕ СЛОВА

Паразуменне літаратур і людзей

Сяргей Шычко

Апавяданне туркменскага пісьменніка Камека Куліева “Паразуменне надрукавана ў свежым, ліпеніскім нумары часопіса “Бярозка”

Хораша, крэатыўна адрадыўся ў новым фармаце часопіс для школьнікаў “Бярозка”. Да месца ў ім і творы літаратуры з розных краін све-

ту. Вось і публікацыя апавядання “Паразуменне” — факт, здавалася б, шараговы. У савецкі час падобныя публікацыі не былі рэдкасцю. Зазірнуўшы ў мінулае, у 1950-90-я гады, можна згадаць нямала і асобных кніг туркменскіх аўтараў па-беларуску. Тады былі выданыя проза і паэзія Берды Кербабаява, Нуры Байрамава, Каюма Тангрыкуліева, Агагелды Аланазарава, Бабаніяза Каюмава, Курбана Чаліева,

Тыркыша Джумагельдыева, выйшла і некалькі калектывных зборнікаў. Асобна — анталогія туркменскай дзіцячай літаратуры “Кветкі Каракумаў”. Асобна — зборнік паэзіі частырох аўтараў “Мая Туркменія” (пад адной вокладкай — творы Керыма Курбаннапесава, Алаберды Хаідава, Бердыназара Худайназарава, Ата Атаджанава).

Цяпер — сітуацыя іншая: бо жывем мы з туркменамі ў роз-

ных краінах. Аднак традыцыі сяброўства — зберагаюцца. І ў беларускіх літаратурна-мастацкіх перыядычных выданнях робіцца шмат дзеля таго, каб прадстаўляць беларускаму чытачу сучасную туркменскую літаратуру. У апошнія гады ў перыядычных выданнях “Польмя”, “Літаратура і мастацтва”, “Бярозка”, “Вясёлка” надрукаваны проза і паэзія Касыма Нурбадава, Агагельды Аланазарава, Бягуль Анабае-

вай, Аннамухамеда Кіршэна, Атамарада Атабаева, Бібі Араздурдыевай... І вось — апавяданне таленавітага туркменскага празаіка Камека Куліева “Паразуменне”. Будзем лічыць, што гэтым пакладзены пачатак знаёмству беларускага чытача з творчасцю яркага, шматалічнага аўтара.

Варта заўважыць: часопіс “Бярозка” шмат робіць, каб юныя чытачы знаёмліліся з творами для дзяцей з розных літаратур. Дыпламатыя слова ажыццяўляецца дзякуючы найперш перакладчыцкім памкненням Генадзя Аўласенкі, Міколы Чарняўскага ды іншых беларускіх творцаў.

ПРАЕКТЫ

Ад Санкт-Пецярбурга да Мінска

У мастацкай галерэі “Універсітэт культуры” прайшла выстава “Беларусь вачыма рускіх мастакоў”

Мінчане, ды і госці сталіцы ведаюць: залы мастацкай галерэі Беларускага дзяржніверсітэта культуры і мастацтваў знаходзяцца ў Палацы Рэспублікі. Там і ладзіўся цікавы творчы праект. Выстава — гэта плён двухтыднёвай працы расійскіх мастакоў (некаторыя з іх родам з Беларусі) пад час пленэра, што праходзіў у Полацку, Нясвіжы, Міры, Оршы, Талачыне, Мінску. А ў сваіх творах мастакі адлюстравалі прыгажосць беларускай зямлі, яе прыроды, непаўторнасць гістарычна-архітэктурных помнікаў.

Цікава, што праект ладзіўся пры ўдзеле Беларускага грамадска-культурнага таварыства Санкт-Пецярбурга і пры падтрымцы фонду “Создающий мир”: яго стварыў вядомы мецэнат, доктар эканамічных навук, прафесар Вячаслаў Заранкоў. Сам Вячаслаў Адамавіч родам з Беларусі, а ў 17 гадоў пераехаў з бацькамі ў тагачасны Ленінград. І цікавасць у яго да Бацькаўшчыны — заўсёдна. Ён ініцыятар шматлікіх супольных культурных праграм. Дзякуючы яму, іншым беларусам Санкт-Пецярбурга, а таксама Белтэлерадыёкампаніі, мастацкай галерэі “Універсітэт культуры” Беларусь атрымала цудоўны падарунак да Дня Незалежнасці. На выставе прадставілі свае працы ў розных жанрах вядомыя жывапісцы з Піцера: Яўген Анціпаў, Павел Анціпаў, Арсеній Багдасаран, Наталля Бекетава,

Антаніна Валодчанка, Ксенія Заварзава, Марыя Пярхун, Павел Пічугін, Ала Прозарава, Іван Тарасюк.

На вернісаж прыехалі прадстаўнікі беларускай дыяспары, якія набылі шырокую вядомасць і павагу за межамі і Беларусі, і Расіі. Сярод іх — выбітны кампазітар, дырэктар Творчага аб’яднання “Маэстра” Леанід Левашкевіч, намеснік старшыні Беларускага грамадска-культурнага таварыства Санкт-Пецярбурга Аляксандр Станкевіч, якія пад час візіту ў Беларусь паказалі ў Мінску і Маладзечне дзве канцэртныя праграмы ў межах праекта “Культурная сталіца Расіі — культурнай сталіцы Беларусі”.

А вернісаж быў сапраўдным святам сустрэч. Менавіта такія імпрэзы даюць магчымасць творчым людзям лепей адчуць адзін аднаго, прадставіць творчыя здабыткі, абмяняцца ідэямі. Цікавыя прапановы па развіцці, узмацненні міжнародных сувязяў у сферы мастацтва выказалі старшыня Беларускага саюза мастакоў Рыгор Сіпніца, саветнік па культуры Пасольства Расіі ў Беларусі Маргарыта Навадворская, заслужаны дзеяч культуры Беларусі Рыгор Сарока. На вернісажы былі старшыня Белтэлерадыёкампаніі Генадзь Давыдзька, народны артыст Беларусі Эдуард Ханок, пляменнік Казіміра Малевіча, доктар фізіка-матэматычных навук, прафесар Ігар Малевіч, старшыня Белару-

КАЦЫРЫНА АЛЯКСЕЕВА

Пра свае творы распавядае прафесар Вячаслаў Заранкоў

КАЦЫРЫНА АЛЯКСЕЕВА

Піцерскі беларус Аляксандр Станкевіч на вернісажы

скага фонду міра Максім Місько, доктар культуралогіі, прафесар Аляксандр Смолік, дырэктар выдавецтва “Чатыры чвэрці” Ліліяна Анцух, старшыня Міжнароднага грамадскага аб’яднання мастакоў і мастацтвазнаўцаў “Майстар” Сяргей Крыштаповіч ды іншыя.

Плануецца, што тая ж выстава будзе паказана ў самай буйной выста-

вачнай зале Санкт-Пецярбурга “Манеж”, дзе заканчваецца рэканструкцыя. А сяброўскія сувязі, усталяваныя пад час выставы ў Мінску, будуць умацоўвацца. Спадзяемся, з’явіцца і новыя сумесныя цікавыя ініцыятывы з боку творчых асобаў Беларусі ды Расіі.

Павел Сапоцька,
дырэктар мастацкай галерэі
“Універсітэт культуры”

ВЕСТКІ

Класіка!

Рыгор Арэшка

Кожную суботу летнімі вечарамі ля Мінскай ратушы гучыць жывая класічная музыка

Цікавы праект «Класікі каля Ратушы з velcom» другі год рэалізуецца Мінскім гарвыканкамам, Міжнародным фондам “Ідэя” пры генеральнай падтрымцы кампаніі мабільнай сувязі “Velcom”. Вось і нядаўна было захапляльнае шоу: гучалі творы з рэпертуару вядомых спевакоў Фрэнка Сінатры і Лучана Павароці. Публіка “галасавала” за лепшыя творы апладысмантамі, якія замяралі шумамерам. Урэшце ж у сямі “раўндах” канцэрта Павароці “атрымаў перамогу” над Сінатрай. Між тым можна сказаць: перамагла класіка! Дарэчы, былі ў праграме і тэатральныя моманты. Аднак ля Ратушы “змаганне за любоў публікі” двух спевакоў не пераходзіла на тэрыторыю рынга.

У першым аддзяленні канцэрта публіку цудоўна разагрэлі піяністы-віртуозы: юны талент з Мінска Уладзіслаў Хандогі ды яго старэйшы калега, ураджэнец Гродна Кірыл Кедук — піяніст, якому радзя сёння ўсе прэстыжныя канцэртныя пляцоўкі свету.

Як вядома, Павароці ды Сінатра былі знаёмыя. Нават выступалі дуэтам. Арганізатары праекта, запрасіўшы глядачоў на “музычную бітву”, імкнуліся паказаць, якія гэта былі вялікія таленты, а таксама багатую іх музычную спадчыну. Галоўныя ж ролі ў шоу-канцэрце выконвалі саліст Цюрыхскай оперы тэнор Павел Пятроў і барытон Антон Мартынаў. Іграў MuzziDomOrchestra (дырыжор Уладзімір Авадок). Нагадаем, што тэнора Паўла Пятрова называюць “беларускім Павароці”: у 25 гадоў стаў лаўрэатам пяці міжнародных вакальных конкурсаў. Барытон Антон Мартынаў выконвае як эстрадную класіку, так і сучасныя творы.

ТРАДЫЦЫ

“Беларускае Купалле” — свята сяброў

У сярэднявекавым будынку Львова сабраліся як актывісты беларускай дыяспары, так і шматлікія госці, кіраўнікі іншых этнасуполак Львоўшчыны

Што ў Купалля даўнія карані, сведчыла і само месца: сярэднявекавая “Парахавая вежа”. Там Беларуска грамада Львоўскай вобласці ладзіла “Беларускае Купалле” ў Львове 7 ліпеня. Запрашаны супляменнікаў, кіраўнікоў этнасуполак вобласці. Сярод гасцей былі памочніца Ганаровага консула Беларусі ў Львове Аксана Мілян, артысты творчых гуртоў. А вяла рэй на свяце салістка хору грамады “Белая Русь” Аксана Яцкіў.

Са святам усіх павіншавала староста грамады Тамара Казак, было зачытана вітанне Пасла Беларусі ва Украіне Валянціна Вялічкі. Як вядома, гісторыя беларусаў, іх побыт цесна спалучаны з традыцыйнымі святамі. Моцныя традыцыі перадаюцца з пакалення ў пакаленне, праз іх мы ўсе далучаны да гісторыі, першаверы продкаў. І адно з самых “дзедавых” святаў у народным календары — Купалле.

У Львове на Купаллі і спявалі, і танцавалі

Беларусы збераглі Купальскую традыцыю. Яшчэ памятаюць яе і рускія, украінцы як старажытнае, язычніцкае свята, раней вядомае ва ўсіх славян. Адзін з найбольш знакавых рытуалаў Купалля — пошукі чароўнай Папараць-кветкі. Кажуць: хто яе знойдзе, таму будзе шанцаваць па жыцці, бо кветка дапаможа здзяйсненню любых жаданняў. Паводле народных павер’яў, якраз

на Купалле вада можа “сябраваць” з агнём. Сімвалы таго яднання — вогнішчы на берагах рэк, кіданне ў ваду вяноў, скачкі праз агонь. На зыходзе Купальскае ночы варта выкупацца: каб быць здаровым фізічна і духоўна. Пра гэтыя ды іншыя асаблівасці свята ў нас ішоў аповед з паказам на экране фотаздымкаў: як святкуюць Купальскую ноч у розных рэгіёнах Беларусі.

Жывучы ў ладзе з Прыродаю, паміж сабою, людзі здольныя многага дасягнуць. І дацэнт універсітэта “Львівска політэхніка” Алена Маркарчук распавяла пра поспехі, дасягненні сучаснай Беларусі. А хор “Белая Русь” спяваў народныя песні, творы пра Беларусь. Молдзевы гурт станцаваў “Лявоніху”, “Вяселуху”, танец з акрабачнымі элементамі “Бульба”. Таленавітыя музыкі з Львоўскай кансерваторыі разам з іх настаўнікамі гралі творы Баха і Вівальдзі — уплыні Купальскае ночы гарманічна гучалі віяланчэлі ды фартэпіяна, а таксама флейта і фартэпіяна. Мы правялі віктарыну “Хто лепш ведае Беларусь?”, конкурс “Адгадай мелодыю” — на лепшае веданне беларускіх песень. Госці паказалі, на што здольныя, і ў конкурсе на лепшае выкананне беларускіх танцаў. Аказалася: Беларусь найлепш ведаюць людзі старэйшага пакалення. А ў веданні “маладых” беларускіх, украінскіх, рускіх песень найбольш дасведчаныя былі Таццяна Швяцова з рускай суполкі, Алена Бондар з беларускай і Адэль Дыянава з яўрэйскай.

На “Беларускім Купаллі” хораша танцавалі беларускія і ўкраінскія танцы пад спева Львавініна Багдана Футурскага азербайджанец Тэймур Мамедаў з жонкай-украінкай Наталляй, расіянін Ігар Карчэўскі, памочніца Ганаровага консула Аксана Мілян, грачанка Людміла Качэтжы. Прыемна было паглядзець і на беларусаў. Я ж прачытаў урыўкі з паэм народных паэтаў Беларусі Янкі Купалы і Якуба Коласа. А далей гаспадыня “Беларускага Купалля” Тамара Казак запрасіла ўсіх пакаштаваць беларускія стравы: як кажуць, што Бог паслаў. І гэтая частка вечарыны, я ўпэўнены, таксама ўсім спадабалася — бо была цалкам у плыні гасцінних Купальскіх традыцый. Госці ж хораша гаварылі пра шматгадовую і плённую дзейнасць нашай суполкі. Адзначалася, што беларусы грамады заўсёды займаюць “пазіцыю яднання”, выяўляюць любоў і да этнічнай Радзімы Беларусі, і да нашай прыёмнай маці-Украіны.

Сяргей Кулікоў, ганаровы член савета Беларускай грамады Львоўскай вобласці